

Intellektuelle ejendomsrettigheder og virksomhedsresultater i EU

Virksomhedsspecifik analyserapport, februar 2021

Resumé

Resumé

En af de opgaver, der påhviler Det Europæiske Observationscenter for Krænkelser af Intellektuelle Ejendomsrettigheder, som en del af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO), består i at tilvejebringe evidensbaserede data om intellektuel ejendoms indvirkning på og rolle i Den Europæiske Unions (EU) økonomi samt om offentlighedens opfattelse af intellektuel ejendom. For at kunne opfylde denne målsætning gennemfører observationscentret et socioøkonomisk undersøgelsesprogram.

Tilsvarende prioriterer Den Europæiske Patentmyndigheds (EPO) strategiske plan for 2023 gennemførelsen af økonomiske undersøgelser med henblik på at imødekomme de berørte parter stigende efterspørgsel om større bevidsthed om virkningen af det europæiske patentsystem og dets udvikling.

I 2013 offentliggjorde de to organisationer en fælles undersøgelse, der indeholdt en vurdering af det fælles bidrag fra brancher, der intensivt bruger de forskellige former for intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR), til EU's økonomier som helhed og til de enkelte EU-medlemsstater. Undersøgelsen blev opdateret i 2016 og igen i 2019. En af de vigtigste konklusioner i 2019-udgaven var, at brancher, der gør mere brug af intellektuelle ejendomsrettigheder end gennemsnittet, bidrog med 29% af beskæftigelsen og 45% af BNP i EU, idet disse tal er steget siden den tidligere undersøgelse i 2016.

Denne rapport er en opfølgende undersøgelse, der går mere i dybden med de intellektuelle ejendomsrettigheders rolle. Den analyserer et omfattende repræsentativt udsnit på over 127.000 europæiske virksomheder for at sammenligne de økonomiske resultater i virksomheder, der gør brug af intellektuelle ejendomsrettigheder med virksomheder, der ikke gør. I 2015 offentliggjorde EUIPO (der dengang hed KHIM) en lignende undersøgelse, der viste, at virksomheder med intellektuelle ejendomsrettigheder har en højere omsætning pr. medarbejder og betaler højere lønninger end virksomheder uden. Denne fælles EPO/EUIPO-undersøgelse er en opdatering af EUIPO-undersøgelsen fra 2015, med forbedrede data og metoder. I modsætning til den tidligere undersøgelse, som var baseret på data fra 12 medlemslande, omfatter denne nye undersøgelse data fra virksomheder i alle 27 medlemslande og Storbritannien.¹

De intellektuelle ejendomsrettigheder, der indgår i undersøgelsen, er **patenter, varemærker og design** (og kombinationer af de tre). Som følge af deres karakter er ophavsret, plantesortsrettigheder og geografiske betegnelser, som var en del af den branchespecifikke undersøgelse, ikke omfattet her.² Til gengæld omfatter denne undersøgelse både europæiske og nationale intellektuelle ejendomsrettigheder, en væsentlig forbedring af dataene, og den giver et komplet billede af de enkelte virksomheders portefølje af intellektuelle ejendomsrettigheder, både europæiske og nationale.

Dataene i den enkelte virksomheds portefølje af intellektuelle ejendomsrettigheder blev sammenlignet med oplysninger i den kommercielle database ORBIS. Denne database giver økonomiske og andre oplysninger om millioner af europæiske virksomheder, som er indsamlet fra indberetninger og

¹ Storbritannien udtrådte af EU den 31. januar 2020. Den periode, der er omfattet af denne undersøgelse, er dog 2007-2019, hvor Storbritannien var medlem, så derfor er data om britiske virksomheder inkluderet.

² Da ophavsret ikke altid registreres, og geografiske betegnelser ikke registreres af individuelle virksomheder, foreligger der ikke data om ejerskabet af disse intellektuelle rettigheder på virksomhedsniveau. Plantesortsrettigheder er genstand for et separat forskningsprojekt i EUIPO.

regnskaber fra virksomheder i EU-medlemsstaternes handelsregistre. Undersøgelsen anvender økonomiske og andre oplysninger om virksomheder, der er registreret som formelle indehavere af patenter, varemærker og/eller design. Nogle virksomheder, der er en del af en større koncernstruktur, er ikke nødvendigvis de formelle indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder (deres hovedkontor kan have det formelle ejerskab), men anvender måske alligevel intellektuelle ejendomsrettigheder i deres kommercielle aktiviteter.

Der er forskellige metoder at måle en virksomheds økonomiske resultater på. På grund af datamæssige begrænsninger og behovet for at foretage sammenligninger på et direkte sammenligneligt grundlag (så virksomhedsstørrelsen ikke har indflydelse på de statistiske resultater), blev "**omsætning pr. medarbejder**" valgt som **den vigtigste indikator for virksomhedernes resultater**.

Datasættet blev udformet således, at udsnittet er repræsentativt for den generelle population af virksomheder i EU. Det gør det muligt at sammenligne resultatet i virksomheder, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, med virksomheder, der ikke er, og samtidig korrigere for relevante faktorer som land, branche eller virksomhedsstørrelse. Så vidt vi ved, dækker datasættet et betydeligt større område end nogen andre datakilder af denne type, som findes i dag, og dette sikrer et tilstrækkeligt stort udsnit til at kunne drage robuste og repræsentative konklusioner.

Undersøgelsen indeholder ingen politiske anbefalinger, da dette ikke ligger inden for dens rammer. I stedet indeholder den dokumentation, som beslutningstagere kan anvende i deres arbejde, ligesom den tjener som grundlag for at øge kendskabet til intellektuel ejendomsret blandt EU-borgere i almindelighed og SMV'er i særdeleshed.

Metoder

Dataene blev analyseret ved hjælp af to typer metoder.

Først blev der udarbejdet **en beskrivende statistik** for at illustrere forskellen mellem indehavere og ikke-indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder med hensyn til økonomiske karakteristika. Forskellene blev undersøgt for statistisk signifikans. I kapitel 4 fremlægges resultaterne af denne analyse.

I kapitel 5 fremlægges resultaterne af den **økonometriske analyse** af dataene. Den giver mulighed for en indgående analyse af sammenhængen mellem virksomheders intellektuelle ejendomsrettigheder og deres økonomiske resultater. Selvom der ikke er dokumentation for årsagssammenhæng i ordets strengeste forstand på baggrund af de tilgængelige data, giver den økonometriske analyse forskerne mulighed for at kontrollere en række yderligere faktorer, der påvirker de økonomiske resultater og at "isolere" sammenhængen mellem de intellektuelle ejendomsrettigheder og virksomhedernes resultater. Resultatet af analysen indikerer i høj grad, at der findes en systematisk positiv sammenhæng mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og økonomiske resultater på det individuelle virksomhedsniveau.

Væsentlige konklusioner

Tabel E1 opsummerer de vigtigste finansielle og faste variabler for de seneste år i stikprøven.

Tabel E1: Gennemsnitlige værdier for udvalgte variabler, opdelt efter intellektuelle ejendomsrettigheder, 2015-2018

		Antal medarbejdere	Omsætning pr. medarbejder (i 1.000 EUR/år)	Lønninger pr. medarbejder (i 1.000 EUR/år)
Ikke-indehavere af intellektuelle		5,1	148,6	29,8
Indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder	Alle indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder 13,5		178,6	35,6
	%-vis forskel sammenlignet med Ikke-indehavere	163,8%	20,2%	19,3%
	Patentindehavere	28,7	202,4	45,5
	%-vis forskel sammenlignet med Ikke-indehavere	460,1%	36,3%	52,6%
	Varemærkeindehavere	13,5	179,6	35,0
	%-vis forskel sammenlignet med Ikke-indehavere	164,3%	20,9%	17,4%
	Indehavere af designrettigheder	29,1	196,3	38,7
	%-vis forskel sammenlignet med Ikke-indehavere	467,9%	32,2%	29,7%

Bemærk: Tallene er baseret på tilgængelige observationer fra 127.199 virksomheder. Alle forskelle er statistisk signifikante ved et niveau på 1%. Gruppen af "Alle indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder" er defineret som virksomheder, der er indehavere af mindst ét patent, varemærke eller design eller af en kombination deraf. Gruppen af "Patentindehavere", "Varemærkeindehavere" og "Indehavere af designrettigheder" er defineret som virksomheder, der er indehavere af mindst én af disse specifikke intellektuelle ejendomsrettigheder. Da mange virksomheder har kombinationer af de tre typer intellektuelle ejendomsrettigheder, er der overlap mellem indehaverne af de forskellige intellektuelle ejendomsrettigheder.

Som tabel E1 viser, er der en tendens til, at virksomheder, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, er større end virksomheder, der ikke er, målt på antal medarbejdere (gennemsnitligt 13,5 mod 5,1 medarbejdere). Derfor er parametrene for økonomiske resultater, som for eksempel omsætning, indtjening og lønninger udtrykt pr. medarbejder.

Det betyder, at virksomheder, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, har en omsætning der, målt pr. medarbejder, gennemsnitligt ligger 20% over omsætningen i virksomheder, der ikke er. Hvad angår individuelle intellektuelle ejendomsrettigheder, opnår virksomheder med intellektuelle ejendomsrettigheder et resultat, der gennemsnitligt ligger 36% højere for patenter, 21% højere for varemærker og 32% højere for design end virksomheder uden.

Tabel E1 viser også, at virksomheder, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i gennemsnit betaler 19% højere lønninger end virksomheder, der ikke er. Her er den stærkeste effekt forbundet med at eje patentrettigheder (53%), efterfulgt af indehavere af designrettigheder (30%) og indehavere af varemærkerrettigheder (17%). Den type intellektuel ejendomsrettighed, der gennemsnitligt genererer den højeste omsætning for virksomheder og de højeste lønninger for disses medarbejdere, er patenter frem for varemærker og design, både målt i omsætning pr. medarbejder og målt i lønninger. Dette er også i overensstemmelse med resultaterne af den branchespecifikke

bidragsundersøgelse vedrørende intellektuel ejendom (EPO/EUIPO, 2019), som så på de IPR-intensive branchers bidrag til EU's økonomi, når det gælder bruttonationalprodukt, beskæftigelse, lønninger og international handel. Undersøgelsen viste, at patentintensive brancher også ligger højere, hvad lønninger angår.

Tabel E2 viser, at de mest IPR-intensive brancher er information og kommunikation, idet 18% af virksomhederne i den branche er indehavere af intellektuelle rettigheder, efterfulgt af fremstilling, hvor 14% af virksomhederne er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, og anden servicevirksomhed (14%). Liberale servicevirksomheder ("liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser") er også relativt IPR-intensive (13% af virksomhederne er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder).

Da SMV'er udgør langt hovedparten af virksomhederne i udsnittet (som tilfældet er i populationen af europæiske virksomheder), svarer den samlede fordeling af indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder mellem lande til resultaterne for SMV'er. Virksomheder fra Malta, Portugal, Cypern, Tyskland, Østrig, Spanien, Frankrig, Polen og Storbritannien har størst sandsynlighed for at være indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder. I disse lande er mere end 10% af alle SMV'er indehavere af mindst én af de tre typer intellektuelle ejendomsrettigheder.

Tabel E2: Top 10 for NACE-kategorier³, hvad angår IPR

NACE-afdeling	IPR-ejerskab (%)
J: Information og kommunikation	17,67
C: Fremstillingsvirksomhed	14,42
S: Anden servicevirksomhed	14,4
M: Liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	12,97
N: Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	10,66
E: Vandforsyning; kloakvæsen, affaldshåndtering og rensning af jord og grundvand	9,6
G: Engros- og detailhandel; Reparation af motorkøretøjer og motorcykler	8,95
D: El-, gas- og fjernvarmeforsyning	5,9
L: Ejendomshandel	5,75
I: Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	5,51

³ NACE ("Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne") blev udviklet i 1970 og er den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter, der anvendes af Europa-Kommissionen. Dens nuværende retsgrundlag er Europa-Parlamentets og EU-Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2.

Bemærk: Tabellen viser andelen af indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i den samlede population af virksomheder, der repræsenterer én NACE-afdeling. Der vises kun NACE-afdelinger med 100 eller flere virksomheder i udsnittet.

Den økonometriske analyse, der blev fremlagt i kapitel 5, gør det muligt at isolere effekten af ejerskab af intellektuelle ejendomsrettigheder fra andre faktorer som for eksempel virksomheders størrelse eller de lande og brancher, de driver forretning i. Resultaterne, som er sammenfattet i tabel E3 nedenfor, bekræfter den positive sammenhæng mellem ejerskab af intellektuelle ejendomsrettigheder og økonomiske resultater, idet omsætningen pr. medarbejder er 55% højere for indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder end for ikke-indehavere. Dette kan betragtes som et af undersøgelsens centrale resultater.

Derudover viser analysen, at denne sammenhæng er særligt udtalt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er).⁴ SMV'er, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, har en omsætning pr. medarbejder, der er 68% højere end SMV'er, der ikke er indehavere af nogen form for intellektuelle ejendomsrettigheder. Mens størstedelen af SMV'er i Europa således ikke er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, har de, der er, en betydeligt højere omsætning pr. medarbejder. Hvad angår store virksomheder, er omsætningen pr. medarbejder 18% højere for indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder end for ikkeindehavere. Her viser analysen, at næsten 6 ud af 10 store virksomheder i Europa er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, dog er sammenhængen med højere omsætning pr. medarbejder mindre udtalt end for SMV'er.

Tabel E3: De vigtigste resultater af den økonometriske analyse

	Forskel i omsætning pr. medarbejder mellem indehavere af IPR og ikke-indehavere af IPR
Store virksomheder	+ 18%
SMV'er	+ 68%
I alt	+ 55%

Note: Baseret på observationer fra i alt 120.983 virksomheder. Forskellene er statistisk signifikante ved et konfidensinterval på 99%.

Den økonometriske analyse i kapitel 5 viser desuden, at stigninger i virksomheders resultater afhænger af typen og kombinationen af intellektuelle ejendomsrettigheder. Den højeste omsætning pr. medarbejder er forbundet med at være indehaver af en kombination af varemærker og design samt en kombination af patenter, varemærker og design, som havde en omsætning pr. medarbejder, der var henholdsvis 63% og 60% højere. Indehavere af kun patenter har en omsætning pr. medarbejder, der er 43% højere, indehavere af kun varemærker 56%, indehavere af kun design 31%, indehavere af både patenter og varemærker 58% og indehavere af både patenter og design 39%.

Diskussion og konklusioner

Analysen, der er fremlagt i denne undersøgelse, bekræfter, at der er en betydelig positiv sammenhæng mellem ejerskab af forskellige typer intellektuelle ejendomsrettigheder og virksomhedens resultat, målt på omsætning pr. medarbejder og gennemsnitlige lønninger. Resultatet er i overensstemmelse med 2015-undersøgelsen, med de branchespecifikke bidragsundersøgelser om intellektuel ejendom og med 2019-undersøgelsen om højvækstvirksomheder, som fandt en positiv

⁴ Artikel 2 i bilaget til Kommissionens henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (2003/361/EF) definerer en SMV som en virksomhed med færre end 250 medarbejdere og en omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en årlig balance på højst 43 mio. EUR.

sammenhæng mellem en virksomheds aktivitet på området for intellektuelle ejendomsrettigheder og sandsynligheden for at opnå høj vækst i de efterfølgende år (EPO/EUIPO, 2019).

Som altid med statistiske analyser skal disse resultater fortolkes med forsigtighed. De er ikke noget endegyldigt bevis på, at virksomheder, der øger aktiviteten på området for intellektuelle ejendomsrettigheder, vil opnå bedre resultater. Undersøgelsen viser, at der er tale om en positiv sammenhæng mellem virksomheder, der er indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, og disses resultater (målt på omsætning pr. medarbejder). Der kan sagtens være flere mekanismer, som påvirker sammenhængen mellem ejerskab af intellektuelle ejendomsrettigheder og virksomhedens resultater. I lyset af de tilgængelige data er det dog ikke muligt at skille disse fra hinanden i analysen.

Den positive sammenhæng mellem ejerskab af intellektuelle ejendomsrettigheder og økonomiske resultater er særligt udtalt for SMV'er. Samtidig er det mindre end 9% af SMV'erne i udsnittet, der er indehavere af en af de tre typer intellektuelle ejendomsrettigheder, der indgår i undersøgelsen. Årsagerne til den ringe udbredelse undersøges i EUIPO's undersøgelse af europæiske SMV'er (EUIPO, 2019). Denne undersøgelse (samt den tidligere udgave fra 2016) viste, at nogle af de barrierer, som SMV'er stødte på, var manglende viden om intellektuelle ejendomsrettigheder samt en opfattelse af, at registreringsprocedurerne er komplekse og dyre, og at de betydelige udgifter til håndhævelse af disse rettigheder udgør en særlig byrde for SMV'er (EUIPO, 2017). I lyset af dette og af SMV'ernes store betydning i den europæiske økonomi tager EPO og EUIPO skridt til, som kontorer for intellektuelle ejendomsrettigheder at løse disse problemer og sætte europæiske SMV'er i stand til at få fuldt udbytte af deres innovation og intellektuelle ejendom inden for rammerne af EPO's strategiplan 2023, EUIPO's strategiplan 2025, gennem dets SMV-program og Europa-Kommissionens SMV-strategi, der blev formuleret i begyndelsen af 2020 (Europa-Kommissionen, 2020).